

Regionsudvalgets udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om vedtagelse af tredje fase af programmet for tværeuropæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser TEMPUS III (2000-2006)«

(1999/C 51/14)

REGIONSUDVALGET har —

under henvisning til Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om vedtagelse af tredje fase af programmet for tværeuropæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser TEMPUS III (2000-2006) (KOM(98) 454 endelig udg. — 98/0246 CNS) ⁽¹⁾,

under henvisning til Rådets beslutning af 1. oktober 1998 om i henhold til artikel 198 C, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab at anmode om Regionsudvalgets udtalelse,

under henvisning til sit præsidium's beslutning af 13. maj 1998 om at henvise det forberedende arbejde til Underudvalg 7 »Uddannelse, Erhvervsuddannelse, Kultur, Ungdom, Sport, Borgernes Rettigheder,«

og under henvisning til Underudvalg 7's forslag til Regionsudvalget udtalelse (CdR 301/98 rev.), som blev vedtaget den 1. oktober 1998 med Nicole Morsblech som ordfører —

på den 26. plenarforsamling den 18.-19. november 1998 (mødet den 19. november) enstemmigt vedtaget følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Nærværende udtalelse behandler Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om vedtagelse af tredje fase af programmet for tværeuropæisk samarbejde inden for de videregående uddannelser TEMPUS III (2000-2006). Formålet med Kommissionens forslag er at lancere en tredje fase af TEMPUS-programmet for perioden 2000-2006.

1.2. TEMPUS-programmet for de videregående uddannelser har sin oprindelse i Rådets afgørelse af 7. maj 1990 (Rådets afgørelse 90/233/EØF), hvor TEMPUS blev vedtaget som et program til fremme af udviklingen og omstruktureringen af de videregående uddannelser i de støtteberettigede lande i en første treårig fase, der startede den 1. juli 1990. En ny afgørelse forlængede første fase til slutningen af juni 1994 (Rådets afgørelse 92/240/EØF).

1.3. Den 29. april 1993 vedtog Rådet anden fase af TEMPUS-programmet med start den 1. juli 1994 (Rådets afgørelse 93/246/EØF). En ny afgørelse forlængede programmets anden fase med to år (1998-2000) (Rådets afgørelse 96/663/EF).

1.4. Regionsudvalget vedtog på sin plenarforsamling af 19. september 1996 en udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om ændring af afgørelse 93/246/EØF af 29. april 1993 om vedtagelse af anden fase af programmet for tværeuropæisk samarbejde

inden for de videregående uddannelser (TEMPUS II) (1994-1998) ⁽²⁾. Regionsudvalgets vurdering af TEMPUS-programmet i denne udtalelse var positiv. Det bifaldt forslaget til Rådets afgørelse om omformulering af TEMPUS II-programmets målsætninger og støttede dermed planen om at sikre programmets forenelighed med finansieringsprogrammet for TACIS og PHARE. Regionsudvalget tilsluttede sig forslagens generelle mål om udarbejdelse og revision af undervisningsplaner på prioriterede områder, en reform af de videregående uddannelsesstrukturer og -institutioner og af disses forvaltning samt udviklingen af kvalifikationsgivende uddannelser, navnlig gennem bedre og udvidede forbindelser med erhvervslivet med henblik på at afhjælpe manglen på kompetence på højere niveau i forbindelse med den økonomiske reformperiode. Regionsudvalget understregede, at det i det store og hele støttede TEMPUS-programmets målsætninger, navnlig hvad angår økonomiske og sociale reformer. Regionsudvalget anbefalede, at man inden for rammerne af TEMPUS bidrager til udviklingen fra bistands- til samarbejdsprogrammer i de lande, der følger strategien forud for EU-tiltrædelse.

1.5. Regionsudvalget vedtog endvidere på sin plenarforsamling den 20. september 1995 en udtalelse om »De lokale og regionale myndigheders bidrag til EU's uddannelses- og undervisningsforanstaltninger i Central- og Østeuropa« ⁽³⁾. I sin udtalelse understregede

⁽¹⁾ EFT C 270 af 29.8.1998, s. 9.

⁽²⁾ CdR 193/96 fin — EFT C 34 af 3.2.1997, s. 49.

⁽³⁾ CdR 298/95 — EFT C 100 af 2.4.1996, s. 98.

Regionsudvalget betydningen af decentrale og pluralistiske strukturer, hvori demokratisk valgte lokale og regionale myndigheder spiller en fremtrædende rolle i forbindelse med Central- og Østeuropas økonomiske og sociale udvikling. Det fremhævede også værdien af lokalt og regionalt samarbejde mellem EU og de central- og østeuropæiske lande, navnlig inden for almen uddannelse og erhvervsuddannelse. Regionsudvalget mente, at TEMPUS-programmet tydeligt var meget vellykket og derfor måtte videreudvikles for at give de central- og østeuropæiske universiteter en vigtigere rolle i partnerskaberne.

1.6. Kommissionen vedtog den 29. maj 1998 et »Arbejdsdokument om det bilaterale og multilaterale samarbejde om videregående uddannelse mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union og landene i Central- og Østeuropa«⁽¹⁾. I arbejdsdokumentet konstaterer Kommissionen, at de forskellige typer foranstaltninger kompletterer hinanden, hvilket skulle kunne forstærke synergieffekten. Gennem TEMPUS III og den nye generation af programmer inden for almen uddannelse og erhvervsuddannelse vil Kommissionen bestræbe sig på at konsolidere og siden hen udbygge samarbejdet for at bane vejen for en egentlig ekstern dimension, hvoraf et europæisk uddannelsespolitisk samarbejdsområde kan opstå.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Rådets anmodning til Kommissionen i 1989 om at fremlægge forslag til foranstaltninger inden for de videregående uddannelser for at støtte reformprocessen i de central- og østeuropæiske lande danner grundlaget for TEMPUS-programmet for videregående uddannelser. Regionsudvalget anser stadig denne målsætning for grundlæggende, selv om tilnærmelse til og forberedelse på tiltrædelse af Den Europæiske Union har fået større betydning som målsætning i en række af de partnerlande, der har været støtteberettigede siden programmets lancering.

2.2. Regionsudvalget ser TEMPUS-programmet for videregående uddannelser som udtryk for Den Europæiske Unions politiske engagement i samarbejdet og dialogen med landene i Central- og Østeuropa, de nye uafhængige stater og Mongoliet. Regionsudvalget er enig med Kommissionen i, at uddannelse og undervisning samt udvikling af de menneskelige ressourcer bør betragtes som højtprioriterede områder.

2.3. Derudover udgør området almen uddannelse, erhvervsuddannelse, og videregående uddannelser et fortrinligt forum for samarbejde, som kan gennemføres på regionalt niveau og samtidig styrke dette niveau.

2.4. Navnlig hvad angår de nye uafhængige stater og Mongoliet samt de ikke-associerede lande i Central- og Østeuropa, er Regionsudvalget enig i, at EU bør yde et vigtigt bidrag til den regionale stabilitet. Regionsudvalget understreger, at støtte til almen uddannelse, erhvervsuddannelse og videregående uddannelser, som TEMPUS-programmet lægger op til, egner sig glimrende til at fremme en sådan stabilitet.

2.5. Samtidig kan almen uddannelse, erhvervsuddannelse og de videregående uddannelser spille en nøglerolle i system- og strukturforandringerne i de associerede lande i Central- og Østeuropa. Afhængigt af udviklingsniveauet i de støtteberettigede lande og varigheden af deres deltagelse i TEMPUS-programmet har programmet udviklet sig fra at sikre støtte til omstrukturering af de videregående uddannelsessystemer til senere at fremme samarbejdet på uddannelsesområdet og yde bistand til deltagelse i EU-programmer og endelig til at bane vejen for tiltrædelse af Den Europæiske Union. Denne udvikling har været ledsaget af en tiltagende specialisering inden for de videregående uddannelsessystemer i de enkelte partnerlande, som det f.eks. fremgår af undervisningsplanerne, den videregående uddannelsesstruktur og de forskellige uddannelsesretninger.

2.6. Gennemførelsen af TEMPUS er i sidste ende forbundet med de nationale støtteprioriteter, som de enkelte partnerlande har fastlagt. Der bør altid være en direkte forbindelse mellem fastlæggelsen af disse nationale prioriteter og de enkelte landes førtiltrædelsesstrategi.

2.7. Endelig har TEMPUS for de central- og østeuropæiske lande altid været et velegnet instrument til regionalt samarbejde med EU-landenes regioner, hvilket også har været hensigten.

2.8. TEMPUS-programmet var i sin første fase (1990-1994) det eneste instrument, som støttede reformen af de enkelte staters videregående uddannelser og samtidig gav de videregående uddannelsesinstitutioner i de central- og østeuropæiske lande adgang til at deltage i internationalt samarbejde.

2.9. I sin anden fase (1994-1998) blev TEMPUS udvidet ved at give de associerede lande i Central- og Østeuropa adgang til EU-programmerne LEONARDO og SOCRATES. Samtidig udviklede TEMPUS et system til fastlæggelse af nationale prioriteter, som tager hensyn til de særlige forhold i de enkelte lande.

2.10. Generelt skete der i denne anden fase en målsætningsændring fra støtte til samarbejde, som hang sammen med, at partnerlandene i stigende grad var i stand til at samarbejde med EU på uddannelsesområdet. Denne udvikling var en forudsætning for, at uddannelsessektoren (almen uddannelse, erhvervsuddannelse, de

⁽¹⁾ SEK(98) 909 endelig udg.

videregående uddannelser) kunne bidrage til at forberede de associerede lande i Central- og Østeuropa på EU-medlemskab.

2.11. Ved iværksættelsen af anden fase blev TEMPUS endvidere udvidet til også at omfatte de nye uafhængige stater og Mongoliet.

2.12. I den nuværende udvidelse af anden programfase (1998-2000) tager TEMPUS for så vidt angår de associerede lande i Central- og Østeuropa i stigende grad sigte på forberedelse til EU-medlemskab. Samtidig lægges der øget vægt på at støtte deltagelsen i EU-programmer og på at fremme forbindelsen med disse programmer.

2.13. Regionsudvalget mener ligesom Kommissionen, at universiteterne i de associerede lande i Central- og Østeuropa kan bidrage aktivt til at forberede deres respektive lande på EU-medlemskab. Regionsudvalget gør imidlertid opmærksom på, at der er tydelige forskelle i udviklingsniveau, ikke kun mellem de associerede lande som sådan, men også mellem deres videregående uddannelsesinstitutioner.

2.14. Regionsudvalget er enig i, at TEMPUS-programmet siden 1994 også har vist sig at være et vigtigt instrument i de nye uafhængige stater og Mongoliet, som har deltaget i TACIS-programmet.

2.15. Regionsudvalget understreger, at de højere læreanstalter netop i TACIS-landene, der efter Sovjetunionens opløsning på mange måder befinder sig i en vanskelig overgangssituation, bør tildeles en vigtig rolle i etableringen af et internationalt samarbejde. Ud over at modtage hjælp til opbygning af uddannelsessystemerne, kan det være særlig vigtigt for disse landes højere læreanstalter at udveksle erfaringer og at samarbejde indbyrdes, især i betragtning af at deres udgangspositioner efter Sovjetunionens opløsning i vid udstrækning minder om hinanden.

2.16. Regionsudvalget finder det positivt, at de såkaldte fælleseuropæiske projekter har vist sig at indgå som et centralt element i TEMPUS-foranstaltningerne. Regionsudvalget mener, at den grundlæggende idé bag de fælleseuropæiske projekter, dvs. samarbejde mellem et universitet fra de støtteberettigede lande og to partnere fra EU-medlemsstater, har været medvirkende til TEMPUS-programmets succes.

2.17. Regionsudvalget anser endvidere mobilitetsstipendierne for at være et særdeles vigtigt og succesfuldt element i TEMPUS-programmet. Disse stipendier har vist sig nyttige for den hidtidige udvikling af programmet.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Regionsudvalget er enig med Kommissionen i, at TEMPUS har vist sig at være et effektivt instrument til omstrukturering og videreudvikling inden for de videregående uddannelser.

3.2. Regionsudvalget er enig i, at TEMPUS' positive virkning også omfatter universiteternes almindelige opgaver. Som eksempel herpå kan nævnes sammenhængen mellem erhvervsuddannelse og universitetsuddannelse og bidraget til at muliggøre og anspore de nødvendige reformer af erhvervsliv og stat. I realiteten kan TEMPUS dermed meget vel hævdes at have bidraget til udviklingen af samfundsdemokratiet.

3.3. Også Regionsudvalget mener, at TEMPUS i væsentlig grad har bidraget til en tilnærmelse af universiteternes og studietilbuddets niveau mellem på den ene side EU's medlemsstater og på den anden side de central- og østeuropæiske lande.

3.4. Regionsudvalget fremhæver den snævre sammenhæng mellem den økonomiske udvikling i de støtteberettigede lande og investeringerne på uddannelsesområdet. Dette er yderligere en grund til at bifalde beslutningen om at gennemføre TEMPUS-programmet inden for rammerne af PHARE-programmet og især også inden for rammerne af TACIS-programmet.

3.5. Endelig understreger Regionsudvalget, at TEMPUS har bidraget til at sætte universiteterne i de central- og østeuropæiske lande langt bedre i stand til at samarbejde med EU. TEMPUS har dermed i høj grad medvirket til, at de pågældende landes universiteter kan deltage i SOCRATES- og LEONARDO-programmerne.

3.6. Specielt den omstændighed, at de central- og østeuropæiske lande får adgang til SOCRATES- og LEONARDO-programmerne, må efter Regionsudvalgets mening betragtes som et logisk støttetiltag forud for disse landes EU-tiltrædelse. Regionsudvalget forventer, at deltagelsen i SOCRATES- og LEONARDO-programmerne vil resultere i en yderligere udbygning af samarbejdet mellem universiteterne i de central- og østeuropæiske lande og EU. Dette samarbejde giver samtidig mulighed for at bevare og videreudvikle de strukturer, som er blevet opbygget ved hjælp af TEMPUS.

3.7. Regionsudvalget mener, at opgaven med at bidrage til de nødvendige ændringer i stat og samfund for TEMPUS's vedkommende især må omfatte TACIS-landene. Regionsudvalget bifalder TEMPUS/TACIS' nuværende opgaver, herunder navnlig målet om at fremme udviklingen af uafhængige, decentrale og diversificerede universitetssystemer og støtte universiteterne i deres bestræbelser på at bidrage til økonomiske og sociale reformer i deres respektive hjemlande.

3.8. Især understreger Regionsudvalget, at styrkelsen af den regionale dimension i de videregående uddannelser og udviklingen af disse hører til de vigtigste målsætninger for TACIS-landenes vedkommende.

3.9. I betragtning af de hidtidige gode erfaringer med TEMPUS bifalder Regionsudvalget udtrykkeligt forslaget til Rådets afgørelse om at videreføre TEMPUS i en tredje fase (fra 2000 til 2006).

3.10. Regionsudvalget tager til efterretning, at de støtteberettigede TEMPUS-lande skal omfatte TACIS-landene, de nye uafhængige stater og Mongoliet, og — for PHARE-programmets vedkommende — de ikke-associerede lande i Central- og Østeuropa. Regionsudvalget betragter dette forslag, ifølge hvilket de associerede central- og østeuropæiske lande, som henhører under PHARE-programmet, ikke længere skal være TEMPUS-støtteberettigede, som en afgørende videreudvikling af det hidtidige TEMPUS-koncept.

3.11. Regionsudvalget deler principielt den opfattelse, at der skal gælde de samme uddannelsespolitiske målsætninger og prioriteringer på alment og videregående niveau for TEMPUS III-landene som for de lande, der var med i TEMPUS-programmets startfase. Efter Regionsudvalgets opfattelse er det helt berettiget at sammenligne udgangssituationen inden for de almene og videregående uddannelser i de associerede lande i Central- og Østeuropa i begyndelsen af 1990'erne med den aktuelle situation i de ikke-associerede lande og TACIS-landene.

3.12. Regionsudvalget er fuldstændig enig med Kommissionen i, at tilpasningen af de videregående uddannelser ville blive forsinket eller måske gå helt i stå, hvis ikke TEMPUS blev videreført. Regionsudvalget påpeger, at hvis TEMPUS ikke forlænges, ville de efter planen støtteberettigede TEMPUS III-lande ikke råde over noget EU-instrument, som kunne understøtte udviklingen af de videregående uddannelser.

3.13. Regionsudvalget betragter det som et prisværdigt tiltag, at de associerede lande i Central- og Østeuropa nu får adgang til SOCRATES- og LEONARDO-programmet; dermed bliver det muligt at støtte og fremhjælpe ikke bare videreudviklingen af de almene og videregående uddannelser i disse lande, men også deres samarbejde med EU. Regionsudvalget forventer, at de central- og østeuropæiske landes deltagelse i SOCRATES- og LEONARDO-programmerne vil få endnu et skub fremad. Dog mener Regionsudvalget, at de associerede central- og østeuropæiske landes deltagelse i SOCRATES- og LEONARDO-programmet ikke er tilstrækkeligt til at opveje, at de — ifølge TEMPUS III — ikke længere skal omfattes af TEMPUS-programmets fremme af videregående uddannelser.

3.14. Blandt de deltagere i PHARE-programmet, som forsat er TEMPUS-støtteberettigede, er Regionsudvalget enig med Kommissionen i, at især Albanien forsat har brug for en omfattende bistand. Men også landene i det tidligere Jugoslavien, Bosnien-Hercegovina og den tidligere jugoslaviske republik Makedonien har efter Regionsudvalgets mening behov for omfattende hjælp. Regionsudvalget finder det absolut påkrævet, at TEMPUS-programmet videreføres for disse landes vedkommende. Det forventer desuden, at den nødvendige udvikling af et demokratisk og pluralistisk samfund herved vil blive yderligere ansporet også i disse europæiske lande.

3.15. Med hensyn til de ikke-associerede PHARE-lande i Central- og Østeuropa bifalder Regionsudvalget, at TEMPUS-programmet vil blive koncentreret om følgende målsætninger: øget fokus på den regionale dimension, især i landene i det tidligere Jugoslavien, modernisering af de nationale og lokale administrationer, tilvejebringelse af effektive forvaltningsstrukturer på universiteterne og udnyttelse af de erfaringer, som er gjort med TEMPUS-projekter i de associerede lande.

3.16. Ud fra det foreliggende kommissionsforslag vil det fremtidige tyngdepunkt i TEMPUS-aktiviteterne efter Regionsudvalgets skøn ligge i de nye uafhængige stater og Mongoliet. Regionsudvalget bifalder i den forbindelse de prioriterede målsætninger, som Kommissionen opstiller. Det gælder især fremhjælpsningen af de videregående uddannelsers diversificering, decentralisering og uafhængighed samt styrkelsen af disse uddannelsers regionale dimension, men også reformen af studieforløb, uddannelsen af undervisningspersonale, indførelsen af nye undervisningsmetoder samt moderniseringen af universiteternes forvaltning. Desuden forventer Regionsudvalget, at universiteterne i den forbindelse vil blive sat bedre i stand til at yde et konkret bidrag til strukturforandringerne i erhvervs- og samfundslivet.

3.17. Regionsudvalget udtrykker tilfredshed med, at TACIS-landenes hidtidige erfaringer med TEMPUS generelt får en positiv vurdering. Dette bestyrker yderligere dets tro på, at de eksisterende målsætninger bør videreføres som foreslået.

4. Konklusioner

4.1. Regionsudvalget understreger, at den nuværende politiske og finansielle situation i de nye uafhængige stater, især i den største af disse, Den Russiske Føderation, kræver, at der ydes en vedvarende støtte for at fremme det vanskelige strukturskifte til et demokratisk og pluralistisk samfund. Af den grund er det umuligt at overdrive behovet for den stabiliserende virkning, EU's politik har. Regionsudvalget er således ikke i tvivl om, at TACIS-programmet, og i den forbindelse TEMPUS-programmet for de videregående uddannelser, forsat er fuldt ud berettiget.

4.2. Regionsudvalget bemærker, at de central- og østeuropæiske lande selv efter ti år med TEMPUS-støtte stadig har brug for hjælp til at videreudvikle deres videregående uddannelser, omend situationen naturligvis varierer fra det ene land til det andet. På den baggrund er Regionsudvalget betænkelig ved forslaget om at indstille TEMPUS for alle associerede lande.

4.3. Regionsudvalget gør opmærksom på de betydelige forskelle, der er i udviklingsniveauet i de central- og østeuropæiske lande og i deres uddannelsessystemer, herunder de videregående uddannelser. Opdelingen af de central- og østeuropæiske ansøgerlande i en gruppe, som får adgang til den første runde tiltrædelsesforhandlinger, og en anden gruppe, som tidligst kan kvalificere sig til den anden runde, tjener til at understrege disse forskelle.

4.4. Det forekommer berettiget at indstille TEMPUS-støtten til de ansøgerlande, der deltager i første runde (Polen, Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Slovenien og Estland), da standarden i disse lande nærmer sig det europæiske niveau. Regionsudvalget er enig i, at det i dette tilfælde kan forsvares at begrænse støtten til disse lande til deltagelse i EU-støtteprogrammer. Regionsudvalget er naturligvis klar over, at fortsat TEMPUS-støtte til denne gruppe af lande, som deltager i den første runde tiltrædelsesforhandlinger, hurtigere vil kunne bringe dem op på EU-niveau. Da det er nødvendigt at anvende EU-midlerne effektivt, mener Regionsudvalget imidlertid, at det kan accepteres at indstille støtten til denne landegruppe.

4.5. Hvad angår den anden gruppe af associerede lande i Central- og Østeuropa (Rumænien, Bulgarien, Slovakiet, Letland og Litauen) er Regionsudvalget i tvivl om, hvorvidt det ikke er for tidligt at indstille TEMPUS-støtten generelt. Efter Regionsudvalgets mening bør det undersøges, om enkelte lande fra denne gruppe fortsat bør kunne deltage i TEMPUS, eller om der bør ydes overgangsstøtte under PHARE-programmet.

4.6. Regionsudvalget understreger i den forbindelse, at et af TEMPUS-programmets vigtigste mål er at forberede på optagelse i EU og hjælpe universiteter i partnerlandene med at nå op på et niveau, hvor et samarbejde er muligt. Det er derfor et problem, når lande, som ønsker optagelse i EU, udelukkes fra TEMPUS-programmet, selv om deres grunduddannelser og videregående uddannelser stadig ligger langt under det udviklingsniveau, der kræves ved EU-medlemskab. De associerede central- og østeuropæiske lande adskiller sig således fra de nye uafhængige stater og de ikke-associerede lande i Central- og Østeuropa, hvor der ikke er planer om EU-medlemskab, og som derfor ikke har brug for bistand til forberedelse herpå. Når det drejer

sig om de nye uafhængige stater i det tidligere Sovjetunionen, er en af EU's vigtigste opgaver derimod at bidrage til at skabe stabilitet. Regionsudvalget påpeger, at man ved at udelukke alle associerede lande i Central- og Østeuropa fra TEMPUS-programmet vil ændre programmets karakter; i stedet for at bistå med at forberede til EU-medlemskab vil det udelukkende skulle fremme stabiliteten i Østeuropa.

4.7. For hele gruppen af associerede lande i Central- og Østeuropa bør det undersøges, om der inden for SOCRATES- og LEONARDO-programmerne bør iværksættes støtteforanstaltninger for at gøre det lettere for disse lande at deltage i programmerne.

4.8. Regionsudvalget går desuden ind for, at TEMPUS-programmet vedbliver med at prioritere fælleseuropæiske projekter. Regionsudvalget anser denne form for projektorienteret støtte for særdeles vigtig, fordi den sikrer direkte deltagelse af universiteterne.

4.9. Regionsudvalget mener, at der bør gøres en større indsats for at inddrage universiteter fra de associerede lande i Central- og Østeuropa i de fælleseuropæiske projekter. På den måde bør de central- og østeuropæiske universiteter, der har fået støtte under de første ti år med TEMPUS, integreres i programmet, så de kan videregive deres resultater og erfaringer til universiteter i TACIS-lande og ikke-associerede lande.

4.10. Regionsudvalget mener, at deltagelse af universiteter fra de associerede lande i Central- og Østeuropa i de fælleseuropæiske projekter og TEMPUS-programmet ligeledes vil bidrage til at fremme det regionale samarbejde mellem de central- og østeuropæiske ansøgerlande og deres naboer mod øst. Regionsudvalget slår til lyd for yderligere fremme af denne form for regionalt samarbejde mellem de associerede lande i Central- og Østeuropa, TACIS-landene og de ikke-associerede lande i Central- og Østeuropa. Der bør allerede nu arbejdes på at sikre, at den regionale udvikling på begge sider af en kommende ydre EU-grænse mod øst underbygges gennem et samarbejdsnetværk mellem de forskellige regioner.

4.11. Regionsudvalget mener, at også udviklingen af decentrale og regionale strukturer er et yderst vigtigt mål for politikken for videregående uddannelser og erhvervsuddannelser. Der bør dog samtidig ske en styrkelse af den lokale, og især den regionale forvaltningsstruktur. TEMPUS-støtten bør efter Regionsudvalgets opfattelse også styrke regionerne i partnerlandene. Man kan i dette øjemed eksempelvis udbygge universiteterne i regionerne og dermed bidrage til at

opfylde det strukturpolitiske mål om styrkelse af regionale centre. Desuden finder Regionsudvalget det vigtigt at kæde grunduddannelser og videregående uddannelse og deres udbygning sammen med udviklingen af regionerne.

4.12. Fremme af samarbejdet mellem universiteter og den regionale administration samt universitetets rolle i opbygningen og moderniseringen af regionale administrationer er efter Regionsudvalgets opfattelse af særlig betydning. Dette må samtidig gavne udbygningen af administrative strukturer i regionerne og dermed de pågældende myndigheders evne til at samarbejde med EU samt den videre udvikling af grunduddannelser og videregående uddannelser.

4.13. For at sætte skub i udviklingen af demokratiet og pluralismen, ikke mindst i de nye uafhængige stater, må der efter Regionsudvalgets mening oprettes nye politiske, økonomiske og sociale strukturer. I den forbindelse er det særligt vigtigt at etablere lokale og regionale strukturer. Støtten fra TEMPUS-programmet må derfor også bidrage til at styrke disse strukturer.

4.14. Regionsudvalget går ind for, at der som led i TEMPUS sættes mere på kontakten mellem universiteterne og erhvervslivet. Skal TEMPUS-bistanden slå bredt igennem, må der være en vekselvirkning mellem resultaterne af anvendt forskning og erhvervslivets behov i partnerlandene.

4.15. Regionsudvalget ser også gerne, at universiteterne i partnerlandene — som led i TEMPUS — i højere grad arbejder på at uddanne de specialister, der er nødvendige for at opbygge en demokratisk og velstruktureret administration og udvikle en velfungerende økonomi. I den forbindelse må der også tages hensyn til behovene hos de regionale myndighedsinstanser, der er under etablering.

4.16. Regionsudvalget opfordrer til, at der som et nyt programpunkt sættes på at fremme østeuropæeres studiemuligheder i Vesteuropa og omvendt for således at gøre det nemmere for begge sider at lære hinanden at kende. Der må i den forbindelse være tale om studieforløb af et stærkt multikulturelt tilsnit.

4.17. Regionsudvalget mener, at TEMPUS også bør anvendes til at øge mulighederne for regionalt og grænseoverskridende samarbejde mellem EU's regioner og regioner i de central- og østeuropæiske lande og de nye uafhængige stater. Efter Regionsudvalgets opfattelse er universiteterne af særlig betydning for etableringen af et regionalt og grænseoverskridende samarbejde. Dette kan i partnerlandene bidrage til at styrke regionale strukturer og sikre en afbalanceret strukturpolitik.

4.18. Regionsudvalget mener, at det er særdeles vigtigt at formidle resultaterne af de TEMPUS-projekter for videregående uddannelser, der iværksættes i partnerlandene. Der bør gøres en større indsats for at sikre, at partnerlandene systematisk fremmer og sørger for formidling af resultater til universiteter, der ikke er omfattet af TEMPUS-støtte.

4.19. Endelig understreger Regionsudvalget universiteternes opgave, især i de nye uafhængige stater, nemlig at fremme de studerendes bevidsthed og viden om opbygning af en demokratisk og pluralistisk stat. TEMPUS må også bistå universiteterne i deres vigtige arbejde med at fremme en mentalitetsændring i partnerlandene.

4.20. Regionsudvalget udtrykker generelt tilfredshed med forslaget til en rådsafgørelse om en tredje fase af TEMPUS. Regionsudvalget godkender i alt væsentligt de mål, der opstilles i forslaget, og fokuseringen på de nye uafhængige stater. Regionsudvalget påpeger dog, at udelukkelsen af hele gruppen af associerede lande i Central- og Østeuropa fra TEMPUS-støtte kunne være i modstrid med behovene i nogle af disse lande og deres førtiltrædelsesinteresser.

Bruxelles, den 19. november 1998.

Manfred DAMMEYER

*Formand for
Regionsudvalget*